

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 22/5089

Fakultetsstyresak: **10**

Møte: 7. april 2022

Forberedelse budsjett og budsjettprosess for 2023 for MN fakultetet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Universitetet i Bergens reviderte strategi 2019-2022: [Kunnskap som former samfunnet. Hav, liv samfunn](#)
- Fakultetets reviderte strategi 2020-2022: [Kunnskap som former samfunnet - Natur, teknologi og bærekraft](#)

Saksfremstilling

Strategi

De overordnede føringene for fakultetet finnes i UiBs og MNs strategier. Hovedmålet for MN er å levere utdanning av høy kvalitet og forskning av internasjonal kvalitet. Begge oppgavene er langsiktige investeringer i videreutvikling og omstilling av samfunnet, både på lokal og global skala. Skal MN lykkes er det essensielt å opprettholde en god og oppdatert infrastruktur og ha adekvate areal for å drive virksomheten. Det skal gjøre oss konkurransedyktige både når det gjelder eksternfinansiering og i å tiltrekke oss de beste studentene.

Budsjettet er et viktig verktøy når strategiske planer skal omsettes til handling. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning. UiB-økonomien har høy grad av faste kostnader, og handlingsrommet utvikles i stor grad gjennom langsiktige vurderinger, kontinuitet i beslutninger og gjennom ekstern finansiering. Det er gjennom langsiktige beslutninger handlingsrommet kan brukes strategisk.

I prioritering av de økonomiske ressursene er det viktig å sikre kvalitet i bredden av fakultetets forskning og utdanning, samtidig som det allokeres midler til strategiske satsinger. Hoveddelen av fakultetets budsjett fordeles direkte til instituttene, mens en mindre del av budsjettet blir satt av for å ivareta felles drift og gi raske investeringsmuligheter for satsinger.

Et viktig element i fakultetets budsjett for 2023 vil være videre realisering av planene knyttet til Nygårdshøyden Sør.

Økonomisk status og forventning framover

Regnskapet for 2021 viste at MNs overføringer ble kraftig redusert i forhold til 2020 fra 42 MNOK til 10 MNOK. Overføringen er redusert med 32 MNOK og underskuddet på annum er økt med 41 MNOK. I tillegg har fakultetet med seg forpliktelser på 70 MNOK. Koronasituasjonen har skapt stor usikkerhet i den økonomiske situasjonen for fakultetet både

i 2020 og i 2021. I 2021 fikk fakultetet blant annet en koronaregning fra UiB sentralt på 19,5 MNOK.

Prognose for 2022 er en negativ overføring på 45 MNOK. Vi må derfor bruke 2022 til å finne den gode dimensjoneringen på de ulike instituttene. Instituttene ved MN er ansvarlig for egen økonomistyring og er derfor relativt autonome. De er også ganske ulike med hensyn til finansieringsstruktur og andel BOA. Det er like fullt et felles ansvar for alle fakultetets enheter å arbeide for at underskuddet reduseres i forhold til dagens prognoser.

Det vil bli en tett dialog med universitetsledelsen om størrelsen på årets underskudd og tidsrammen fakultetet får til omstilling.

Budsjettet for 2022 er krevende og stramt av flere grunner. Vi har fått et pensjonskutt på 32,1 MNOK som er betydelig høyere enn besparelsen i pensjonskostnader, det er kommet ytterligere nasjonale og sentrale kutt knyttet til effektivisering, endrede reisevaner, satsinger og prioriteringer på 14,3 MNOK og kostnader som har ligget sentralt er flyttet til fakultetet (Sigma2 med 4,9 MNOK og andel av UBs mediebudsjett (tidsskrifter) på 2,6 MNOK).

Fakultetets budsjettforslag utvikles i samspill mellom fakultetet og instituttene med felles mål om å realisere strategien. For å legge et godt grunnlag gis fakultetsstyret gjennom denne saken anledning til å gi innspill til retning og prioriteringer i fakultetets budsjett for 2023. Nærmere konkretisering av tiltak og omfang vil skje i budsjettforslaget i september og besluttes endelig i fordelingssaken i desember.

UiBs budsjettprosess for 2023 er endret i forhold til tidligere år ved at prosessen starter tidligere og at fakultetene involveres i sterkere grad.

Tentativ tidsplan for fakultetets budsjettprosess er oppsummert i tabell 1.

Tabell 1 Budsjettprosess 2023 - årshjul

	Tidspunkt/frister
Budsjettkonferanse - budsjett 2023	07.03.22
Dialogmøte med universitetsledelsen	21.03.22
Fakultetsstyret inviteres til å komme med innspill til budsjettet for 2023	07.04.22
Universitetsstyret behandler konsekvensjustert ramme og hovedlinjer for budsjett 2023	05.05.22
Budsjetttrundskriv for 2023 sendes instituttene	medio mai 22
Rundskriv om konsekvensjustert ramme (forløpig tildelingsbrev) og innspill til endelig UiB-budsjett for 2023 sendes fra universitetsdirektøren til fakultetene	20.05.22
Instituttene sender budsjettforslag for 2023 til fakultetet	01.07.22
Dialog med instituttene og drøfting av prioriteringer i fakultetsledelsen	aug. 22
Prioriterte forslag til bygg, ombygging og investeringer sendes EIA	01.09.22
Budsjettforslaget oversendes universitetsdirektøren	01.09.22
Fakultetsstyret behandler fakultetets budsjettforslag for 2023	08.09.22
Universitetsstyremøte - evt mulighet til å orientere styret	15.09.22
Fakultetsledelsen har dialogmøte med universitetsledelsen om budsjett, mål og virkemidler	15.-30.09.22
Finansministeren legger frem statsbudsjettet for 2023	06.10.22
Universitetsstyret behandler budsjett for 2023 og langtidsbudsjett	27.10.22
Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2023	10.11.22
Fakultetsstyret behandler endelig budsjettfordeling for 2023	07.12.22
Tildelingsbrev for 2023 sendes instituttene	jan. 23

Fakultetets budsjett 2023 – noen kjente faktorer og noen antagelser

Universitetsstyret har gjennom langtidsbudsjettet vedtatt en omfordeling til prioriterte formål på 1,0 %¹, og selv om vi forventer at ABE-kuttet fjernes må vi påregne tilsvarende nasjonale kutt også for 2023.

Erfaringsmessig blir det ofte noen forsinkelser i planlagte aktiviteter ved flere avsetninger. For å motvirke dette, har fakultetet ofte fordelt ut flere midler til instituttene enn vi har mottatt fra UiB. I 2022 har fakultetet tildelt 6,5 MNOK mer til institutter og fellestiltak enn det som er fakultetets inntekter. Med forventet betydelig underskudd ut av 2022, kan ikke fakultetet videreføre denne praksisen i 2023.

Resultatuttelling for 2023 baserer seg på oppnådde resultater for 2021. Basert på foreløpige beregninger forventer vi en flat utvikling i resultatuttellingen fra 2021. MN har en økning i åpen ramme knyttet til studiepoengproduksjon og grader, men har en nedgang i lukket ramme knyttet til forskningsmidler fra Forskningsrådet og EU-aktivitet fra 2020 til 2021. De endelige uttellingene for indikatorene får vi først ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2023.

Universitetsstyret har også stort fokus på god utnyttelse av studieplasser. Det vil bli vurdert omfordeling mellom fakultetene dersom fakultetet ikke fyller studieplassene. Departementet har også et stort fokus på bruk av studieplasser, og UiB risikerer å ikke få tildelt midler for studieplasser som vi ikke klarer å fylle.

Som nevnt må fakultetet allerede i inneværende år arbeide med et taktskifte i økonomien: Vi må øke inntektene våre, men vi må også på en del områder skalere aktiviteten til de faktiske inntektene. Det må arbeides strategisk og planmessig for å oppnå høyere eksterntfinansiering, det må foretas en faglig prioritering og ambisjonsavklaring og det enkelte institutts fremtidige bærekraftige nivå må avklares. I felleskap må fakultetet diskutere hvor og hvordan vi kan skape handlingsrom i en krevende tid. Alle instituttene må foreta en gjennomgang av

¹ I 2022 ble omfordeling til prioriterte formål redusert til 0,75 %.

undervisningsporteføljen, bemanning, leiesteder, infrastruktur og driftsutgifter. Gode støttesystemer innenfor økonomi og HR vil være kritisk for å lykkes med dette arbeidet. Taktskiftet vil følge oss videre i 2023 og være en viktig premiss også i det budsjettet.

Prioriterte områder i budsjett 2023

Av fakultetets grunntildeling på rundt 785 MNOK i 2022 utgjorde midlertidige avsetninger 33,4 MNOK. Denne avsetningen inkluderer forskningssatsinger, avansert vitenskapelig utstyr, egenandeler forskningsprosjekter, organisasjonsutvikling og utdanningssatsinger samt fakultetets strategiske avsetninger til satsningsområdene Marin og Klima og energiomstilling. Flere av tiltakene innenfor denne avsetningen er flerårige og binder opp budsjettet også for 2023. Det vises til vedlegg 2 for oversikt over budsjetterte strategiske avsetninger i 2022. I tillegg til dette bidrar universitetsstyret med 26,0 MNOK i midlertidige, strategiske tildelinger til fakultetet i 2022. For 2023 ligger det lovnader her for videreføringer i 2023 på ca. 10 MNOK.

I tillegg til de strategiske kontantavsetningene har fakultetet et antall rekrutteringsstillinger som i hovedsak fordeles innen de strategiske satsingsområdene og som egenandeler til større prosjekt og sentre. En oversikt for 2022 finnes i vedlegg 3.

Områder som i 2023 vil bli prioritert for å operasjonalisere fakultetets strategi vil være knyttet til forskning, utdanning og formidling. I tillegg er arealutviklingsprosjektet Nygårdshøyden Sør og kjønnsbalansesarbeidet GenderAct viktige områder for fakultetet.

Forskningssatsinger

Kvalitetshevende posisjonering og faglig omstilling

De siste årene er det blitt satt av en strategisk avsetning som brukes til posisjonering og faglig omstilling for å utvikle og styrke våre fagmiljø. I 2022 er avsetningen på vel 8 MNOK. Avsetningen brukes til faglig omstilling og posisjonering til f.eks. nye sentre som SFI, sentre for fremragende forskning (SFF), sentre for fremragende utdanning (SFU), insentivmidler, brofinansiering med mer. Det foreslås at denne rammen holdes på samme nivå i 2023 og brukes som strategisk virkemiddel og posisjonering inn mot fakultetets hovedsatsingsområder. Deler av dette er allerede bundet opp til brofinansiering av strategiske stillinger (4,6 MNOK).

Toppfinansiering

For å stimulere til eksternt finansiert aktivitet og styrke konkurransevnen har fakultetsstyret vedtatt at en del prosjekter og større satsinger automatisk får tildelt toppfinansiering, normalt tildelt som rekrutteringsstillinger og i hovedsak stipendiatstillinger. Det legges opp til at prinsippene for toppfinansiering videreføres.

Eksternfinansiering

Fakultetet vil fokusere ytterligere på økning av eksternfinansieringen i 2023. Hovedmålet er å drive forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Dette gjelder for samtlige finansieringskilder med hovedfokus på de største som er Forskningsrådet og EU.

Utdanningssatsinger og studentrekruttering

Utdanningskvalitet og relevans

Fakultetet vil satse videre på arbeidet med utdanningskvalitet og utvikling av nye undervisnings- og vurderingsformer for å gi studentene varierte tilbud også tilpasset den virkelighet de møter i arbeidslivet. Vi mener dette er viktig også for å sikre god gjennomføring og hindre frafall "post-korona". I tillegg er det viktig å videreføre aktiviteter som synliggjør

relevansen av utdanningene våre, noe karriereuken #Realiser er et eksempel på. Mentorordningen skal videreføres, men er under kontinuerlig utvikling for å treffe behovet studentene har på best mulig måte.

Praksis og innovasjon

Alle sivilingeniørprogrammene har fått tilbud om praksis og innovasjon. På sikt er det en målsetning å tilby både praksis og innovasjon for alle utdanninger ved fakultetet. I 2021 ble det satt av midler til utvikling av et innovasjonsemne for sivilingeniørprogrammene. Fra høsten vil det også være mulig for studenter fra andre programmet å ta dette emnet. Avsetningen til emnet foreslås videreført i 2023. Det vil være behov for ytterligere avsetninger dersom alle studieprogram skal ha et tilbud om praksis.

Rekruttering av studenter

Det er viktig for fakultetet å videreføre satsingen på rekrutteringsarbeidet #RealfagUiB for å sikre innsats og omdømmebygging for å få flere og sterkere søkere til alle våre studieplasser. Studentambassadørene blir viktige for å synliggjøre både studiemiljø og arbeidslivsrelevans.

Nygårdshøyden Sør

Fakultetets fagområder er viktige og relevante for et samfunn i endring og vår forskning og utdanning skal bygge opp om samfunnets behov for omstilling og kunnskap for fremtiden. For å lykkes trenger fakultetet moderniserte og hensiktsmessige arealer for forskning, utdanning og innovasjon. Arealutviklingsprosjektet Nygårdshøyden Sør skal sikre at fakultetet fortsetter å skape kunnskap og utdanne gode kandidater innen realfagene, og at det etableres innovasjonsknutepunkt som kobler samfunn, næringsliv, studenter og forskningsmiljøene sammen. Dette vil samlet gi viktige bidrag til løsninger på de store utfordringene samfunnet står overfor. Prosjektet er omfattende og komplekst og det er behov for avsetning til ansettelse av prosjektleder og driftsmidler, til sammen om lag 1,5 MNOK.

GenderAct

GenderAct er et deltakelses- og tiltaksprosjekt, og hovedmålet med prosjektet er å oppnå en endring som gir langsiktig og bærekraftig kjønnsbalanse på fakultetet som helhet. GenderAct-arbeidet er langsiktig, og det er viktig for fakultetet å fortsette arbeidet. Forskningsrådets to-årige prosjektfinansiering varer kun ut 2022, men avsetningen foreslås videreført for 2023.

Dekanens vurdering

Fakultetet forvalter betydelige midler for å bidra med realfaglig forskning, utdanning, formidling og innovasjon til samfunnet. Som følge av økte kostnader og reduserte inntekter kommer likevel budsjettsituasjonen for 2023 til å bli krevende med tanke på å realisere fakultetets faglige prioriteringer og ambisjoner, og budsjettet vil medføre stramme prioriteringer. En viktig suksessfaktor vil være god uttelling på våre BOA-søknader, særlig til Forskningsrådet og EU. Det vektlegges å komme godt i gang med fokus på strategisk ledelse og skalering av driften til rammene slik vi forventer de vil være de nærmeste årene.

VEDTAK

Fakultetsstyret drøftet saken og slutter seg til hovedlinjene i saksforelegget. Styret ber om at innspillene som kom frem i diskusjonen tas med videre i budsjettprosessen for 2023.

30.03.2022/Rigmor Geithus/Trine Gravdal Lie/Elisabeth Müller Lysebo

Gunn Mangerud
dekan

Vedlegg

1. Toppfinansiering av forskningsprosjekter og utdanningssatsinger
2. Vedtatt budsjett over strategiske avsetninger i 2022
3. Tildelte strategiske rekrutteringsstillinger i 2022

Vedlegg 1. Toppfinansiering av forskningsprosjekter og utdanningssatsinger

	UiB sentralt Toppfinansiering av forsknings- og utdanningsprosjekter	Fakultetet Toppfinansiering av forsknings- og utdanningsprosjekter ²
EU-forskningsprosjekter	10 % av beregnet bidrag/regnskapsført aktivitet ved UiB (Gjelder ikke utdanningsprosjekter)	
ERC (European Research Council)	25 % av beregnet bidrag/regnskapsført aktivitet	4 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat
EU-koordinatorprosjekter	Lik EU-forskningsprosjekter	4 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat
SFF (Sentre for fremragende forskning) ¹	15 % av beløp fra NFR til UiB/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFF)	12 stipendiatårsverk, 4 postdoktorårsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
Utgående SFFer Gjelder kun eksisterende SFFer (På MN: Birkeland Centre for Space Science)	20 % av NFR-bevilgning bli tildelt som varig bevilgning etter SFF-perioden. Gjelder den delen av NFR-bevilgningen som brukes ved UiB	
SFI (Sentre for forskningsrettet innovasjon) ¹	12,5 % av forskningsrådsfinansiering/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFI)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat 8 administrative årsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
FME (Forskningscentre for miljøvennlig energi) ¹	12,5 % av forskningsrådsfinansiering/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i FME)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat 8 administrative årsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
UiB partner i SFF, SFI, FME ¹		Stipendiatårsverk (forholdsmessig ut fra regnskapsført aktivitet ved UiB)
MSC-kandidater (Marie Curie-stillinger)	Mellomlegg mellom EU-sats og lønnsnivå for kandidater som tilsettes ved UiB (kommer i tillegg til 10 % toppfinansiering for alle EU-prosjekt)	
TMS (Trond Mohn Stiftelse) Gjelder TMS starting grants		4 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat
Forskere med bevilgning fra Forskningsrådet og som koordineres fra UiB		4 stipendiatårsverk
SFU (Sentre for fremragende utdanning)	15 % av beløp fra NOKUT til UiB/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFU)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat Infrastruktur (areal) etter forhandling
Nasjonal infrastruktur		Etter forhandling
Andre satsninger		Individuell vurdering
FRIPRO Toppforsk	Toppforsk er finansiert gjennom spleiselaget "Fellesløftet". Spleiselaget innebærer at institusjonene selv finansierer halvparten av beløpet det er søkt om fra Forskningsrådet i prosjektet som innvilges. Resten dekkes av Forskningsrådet. Hverken UiB sentralt eller fakultetet bidrar med toppfinansiering utover dette.	

¹ Antall årsverk til SFF, SFI og FME forutsetter videre finansiering fra Norges forskningsråd etter midtveisevaluering.

² Stipendiatstillinger gis for 4 år, men merk at det 4. året disponeres av instituttet som undervisningsplikt

Vedlegg 2. Vedtatt budsjett over fakultetets strategiske avsetninger i 2022

Finansiering	Hovedtiltak	Spesifisering	2022
Fakultetet	Andre forskningssatsninger	Kommunikasjonsrådgiver	832
		Økte kostnader IIab	1 500
	Andre forskningssatsninger Totalt		2 332
	Avansert vitenskapelig utstyr	Tungregning	4 900
		Avdragsinntekter tidligere tildelt utstyr	-451
		Fisjonspor-datering (Trackscan fission-track system) del2	1 025
		Atomic Force Microscope - delfinansiering I	1 500
		En-krystall røntgen-diffraktometer - delfinansiering I	2 275
		Basalt labutstyr	1 000
	Avansert vitenskapelig utstyr Totalt		10 249
	Egenandeler forskningsprosjekt	Egenandel NNP, 2 tekniske stillinger	1 510
		Egenandel NORMAR, teknisk manager stilling	760
		ERC Steen Larsen	250
		IFT SFI administrativt årsverk	770
		Egenandel NNP, vitenskapelig manager stilling	760
	Egenandeler forskningsprosjekt Totalt		4 050
	Organisasjonsutvikling	Lederutvikling	100
		Strategisk satsing, styrke faglig ledelse	500
		Gender Act, Kjønnsbalanse inkl. II-stilling	1 250
	Organisasjonsutvikling Totalt		1 850
	Utdanningsatsning	Samarbeid med PET-senteret. II-stilling	100
		Utdanningsstrategiske satsinger, inkl. ped. akademi og studentrekruttering	1 800
		Egenandel SFU iEarth II-stilling	174
		BioCeed, senterleder	780
	Utdanningsatsning Totalt		2 854
	Marin	Bistilling for HI-direktør	29
		Areal Havobservasjonslab	720
		One Ocean, tokt tildeling	1 000
		One Ocean, tokt garanti	1 000
		Adm. Stilling 40% UiB Marin	440
		Koordinator plast	250
		Økt mobilitet mellom HI og UiB, II-stilling 20 %, 10 %, 10 %	340
	Marin Totalt		3 779
	Klima og energiomstilling	Bistilling for direktør Norsk Polarinstittutt	175
	Klima og energiomstilling Totalt		175
	Posisjonering store satsinger, fagfornyelse	Bærekraft inkl. plast (inkl. 3 II-stillinger)	750
		Energiomstilling VEST_Klyngeleder	250
		Energiomstilling_Brofin. Havindsenteret 2 år	670
		Energiomstilling_Brofin. Bioenergi 3 år	1 000
		Bærekraftig areal_Lederstilling 50 % 3 år	500
		Posisjonering store satsinger, fagfornyelse, SFF posisjonering	830
		Videreføring klimadynamikk	510
		Universitet uten vegger. Visjon Nygårdshøyden Sør	2 400
		Brofinansiering Hydrogeologi	500
		Areal Nygårdshøyden sør, delstilling/frikjøp	700
	Posisjonering store satsinger, fagfornyelse Totalt		8 110
Totalsum			33 399

Vedlegg 3. Tildelte strategiske rekrutteringsstillinger i 2022

Sats 2022:

1 067 400

Stipendiater

Institutt	Stipendiatstillinger "fast" i ramme	Midlertidige stipendiatårsverk 2022	Sum stipendiatårsverk 2022	Øremerket rekrutterings- stillinger
Matematisk institutt	9,0	14,3	23,3	24 906 000
Institutt for informatikk	12,0	9,0	21,0	22 415 000
Institutt for fysikk og teknologi	8,0	18,5	26,5	28 286 000
Kjemisk institutt	8,0	12,2	20,2	21 526 000
Geofysisk institutt	5,0	11,4	16,4	17 523 000
Institutt for geovitenskap	7,0	18,0	25,0	26 685 000
Institutt for biovitenskap	22,0	13,0	35,0	37 359 000
Andre (HI Ernæring, kvalif.tiltak)	2,0	2,2	4,2	4 451 000
Ufordelt	0,0	6,7	6,7	7 152 000
Sum	73,0	105,3	178,3	190 303 000

Postdoktorer

Institutt	Postdoktorstillinger "fast" i ramme	Midlertidige postdoktorårsverk 2022	Sum postdoktorårsverk 2022	Øremerket rekrutterings- stillinger
Matematisk institutt	0,0	0,0	0,0	0
Institutt for informatikk	2,0	1,3	3,3	3 469 000
Institutt for fysikk og teknologi	1,0	3,4	4,4	4 714 000
Kjemisk institutt	1,0	1,2	2,2	2 357 000
Geofysisk institutt	1,0	3,3	4,3	4 625 000
Institutt for geovitenskap	1,0	1,5	2,5	2 669 000
Institutt for biovitenskap	3,0	3,5	6,5	6 938 000
Andre (HI Ernæring, kvalif.tiltak)	0,0	2,7	2,7	2 850 000
Ufordelt	0,0	0,0	0,0	0
Sum	9,0	16,9	25,9	27 622 000